

บทคัดย่อ

กระเทียม (Garlic) เป็นพืชสมุนไพรและนิยมนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในอาหารไทย ถือว่าเป็นพืชที่อุดมไปด้วยไฟโตนิวเทรียนท์ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย พันธุ์กระเทียมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ปลูก โดยเฉพาะพื้นที่สูงทางภาคเหนือของไทยที่มีอากาศหนาวเย็นนิยมปลูกกระเทียมหลังฤดูนาข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมยังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนหัวพันธุ์กระเทียมที่ปลอดโรคหรือแมลง มีอายุการเก็บรักษาที่ยาวนาน หัวแน่น ไม่ผ่อ ดังนั้น โครงการวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทดสอบและคัดเลือกพันธุ์กระเทียมที่มีศักยภาพให้ผลผลิตสูงและมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา (2) ทดสอบและสาธิตการปลูกกระเทียมที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่สูง และ (3) ศึกษาวิธีการผลิตหัวพันธุ์กระเทียมคุณภาพร่วมกับเกษตรกร

ผลการศึกษา พบว่า (1) พันธุ์กระเทียมจากอำเภอแม่ปาด จังหวัดอุดรธานี และพันธุ์กระเทียมจากอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ปลูกที่ระดับความสูง 1,100 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีปริมาณ Diallyl disulfide และ Diallyl trisulfide เท่ากับ $3,310.3 \pm 28.4$ และ $2,135.3 \pm 24.3 \mu\text{g/กระเทียมสด 100 กรัม}$ ตามลำดับ อีกทั้งมีปริมาณกรดไขมันที่เป็นประโยชน์สูงกว่าพันธุ์อื่น (2) เกษตรกรบนพื้นที่สูง 6 ชุมชนร่วมปลูกกระเทียมเพื่อบริโภค จำนวน 27 ราย ได้แก่ บ้านปิพอ บ้านขุนต้นน้อย บ้านบราโกร บ้านเลอะกรา บ้านพะกะเซ และบ้านเลอตอ ซึ่งเกษตรกรบ้านบราโกรสามารถปลูกกระเทียมได้ผลผลิตกระเทียมสดสูงสุด 1.51 ตันต่อไร่ สำหรับผลผลิตกระเทียมนอกจากเก็บไว้บริโภคเองแล้วเกษตรกรยังจำหน่าย แบ่งปันกันในชุมชน ตลอดจนเป็นของฝากสำหรับญาติพี่น้องต่างชุมชน และ (3) พื้นที่บ้านโฮ่งได้น้ำหนักกระเทียมสดสูงสุด 2.02 ตันต่อไร่ของวิธีใส่ปุ๋ยเคมี รองมาคือใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์และใส่ปุ๋ยอินทรีย์เท่ากับ 1.85 และ 1.75 ตันต่อไร่ ตามลำดับ สำหรับพื้นที่เชิงดาวพบว่าวิธีใส่ปุ๋ยอินทรีย์ให้ผลผลิตสูงถึง 2.97 ตันต่อไร่ ซึ่งมากกว่าวิธีใส่ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์และใส่ปุ๋ยเคมี (2.76 และ 2.51 ตันต่อไร่) สาเหตุที่ผลผลิตกระเทียมสดของวิธีใส่ปุ๋ยเคมีในพื้นที่เชิงดาวต่ำกว่าวิธีใส่ปุ๋ยอินทรีย์เนื่องจากเกิดโรคใบจุด ใบไหม้ และน้ำหนักผลผลิตกระเทียมของทั้งสามกรรมวิธีลดลงที่ร้อยละ 50-61 ซึ่งไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามยังต้องเก็บข้อมูลน้ำหนักกลีบพันธุ์กระเทียมของแต่ละกรรมวิธี เพื่อที่จะปลูกในฤดูถัดไป ซึ่งกลีบพันธุ์ที่มีความงอกสูงและงอกอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งที่เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมต้องการมากที่สุด

คำสำคัญ: กระเทียม, พื้นที่สูง, โภชนเภสัช